

vzdrževanje te šole, predno določi za-njo državno podporo. — Zarad kupa Krisperjevega posestva „Thiergarten“ se sklenejo končne izvršilne določbe. — Za preskušnjo učencev na deželni vino- in sadjerejski šoli na Slapu se določi dan 27. oktobra, h kateri pošlje deželni odbor svojega zastopnika. — C. kr. deželnemu šolskemu svetu se na dotična dopisa odgovori, da naj se po sklepih zadevnih krajnih šolskih svetov učiteljska služba v Dolu dá učitelju Vizjaku, učiteljska služba v Škocijanu pa učitelju Alojziju Kušarju. — Z ozirom na razloge poročila vodstva deželne gozdarske šole v Šneperku je deželni odbor sklenil, da ta šola preneha. Izpraznjenih 6 štipendij za uboge sirote je deželni odbor podelil Janezu Likarju, Henriku Bizjaku, Jozefi Skedl-ovi, Emilu Rebiču in Jakobu Šlekovicu.

— (*Slovenska Matica.*) Knjige Matične za l. 1875, namreč 4. snopič Schoedlerjeve „knjige prirode“ in pa „Letopis za 1875“ se v Blaznikovi tiskarni pridno tiskajo. V „Letopisu“ bo tudi dr. Sim. Šubičeva ilustrirana „telegrafija“. Izdelovanje teh podob je največ časa vzelo. O teh tudi v Blaznikovi tiskarni izdelanih podobah je ravnokar pisal dr. S. Šubič prof. Tušku tako-le: „Podobe so zares lepo izdelane. Tako se mi dopadajo, da me mika pozvedeti od Blaznikove tiskarne, koliko bi veljale na ta način vse podobe, kar jih ima moja večja fizika za više realke in gimnazije, in kolikokrat se utegne vsaka natisniti.“ — O ti priliki se izreka želja, naj bi vsi poverjeniki v kratkem poslali letnine svojih Matičarjev za 1875. leto.

— Polje močvirja našega je pretekli teden zopet več dni pod vodostalo, ki je mnogo škode napravila gospodarjem, ki imajo repo itd. še zunaj, pa tudi polje že z ozimno posejano. Zdaj zdaj naj gredo močvirje gledat tisti cenilci, ki trdijo, naj se zemljišča na močvirji vržejo v en koš z družimi zemljišči na suhem!

— Kmetija za kmetijo gré na kant! Tacega menda nikoli ni še bilo na Kranjskem. Unidan vzamem po naključbi 236. Laibacherčin „Amtsblatt“ v roko in v tem enem listu naštejemo 26, reci 26 sodniških prodaj kmetijskih posestev, in teh največ na Dolenjskem. No, s tem je pač najhuje ilustriran glasoviti „volkswirtschaftlicher Aufschwung“!

— (*Na kovaški in živinozdravniški šoli*) bodo koncletne preskušnje 25., 26., 27. in 28. dne t. m. iz nauk, ki se v tej šoli učijo, namreč: Iz popisa živinskega života in opravil njegovih organov, iz ozdravljanja notranjih in vnanjih bolezni in pa operacij, iz natoroznanstva naše domače živine, iz pomoči pri porodih, iz ogledovanja klavne živine in mesa, iz rastlinoznanstva in podkovstva. Ker so te preskušnje očitne, so možje, katerim je mar za umno podkovstvo in živinozdravništvo, vabljeni poslušati priti.

— (*Trinajstletnega umetnika na goslih*) smo slišali in občudovali v pondeljek v redutni dvorani in ga bomo slišali drevi drugič in zadnjič. Ta umetnik, Franjo Krežma, Hrvat po rodu, je res nova zvezda na glasbenem obnebj, dasiravno še le trinajst let star, je vendar že popoln umetnik, to so pripoznale muzikalne avtoritete na Dunaji, kjer je dokončal konservatorij, to je pripoznal tudi škof Strossmayer, kateremu je mladeneč godel, z izdatnim darilom. Umetnosti in izurjenosti njegove na goslih ne moremo prehvaliti dovolj, če rečemo, da so gosli v rokah njegovih pravi čarobni instrument. Naše občinstvo, katerega je bilo v pondeljek sicer le pičlo zbranega, ker vredništvom slovenskih listov ni došlo pravi čas nobeno naznanilo o koncertu, bilo je po vsem navdušeno, pohvala in pripo-

znanje enoglasno, vspeh sijajen. Mladega umetnika, ki potuje zdaj na Laško, spremlja nježna sestra, mlada še sicer, a vendar na glasoviru že jako izurjena. Svesti smo si, da bodo drevi vsi prostori prenapolnjeni. Lepa prihodnost je mlademu umetniku gotova. Le škoda, da mi ne bomo imeli več prilike slišati ga.

— (*Delavsko izobraževalno društvo v nedeljo zvečer*) praznuje 5letnico svojega obstoja z veliko veselico v prostorih čitalnične restavracije. Ker je čisti dohodek vstopnine (40 ali 50 kr.) namenjen blagemu učnemu namenu družbenikov in je program „besedi“ lepo izbran, želeti je obilnega udeležstva pri tej veselici.

— (*Zasežen*) je bil včeraj „Slovenec“ zavoljo nekega dopisa z Dolenskega, ki obsega celih 13 $\frac{1}{3}$ vrst. Naša policija je natančna. Nobeden teden brez konfiskacije.

— (*Takega pa še ne!*) Zadnje „Novice“ je zopet zadela težka roka policije naše zavoljo dopisa „iz Dolske okolice“ in zavoljo članka „Iz Turškega bojišča“ — sestavljenega skoro brez vseh lastnih dostavkov po nezaseženih hrvaških listih. Toda konfiskacija sama na sebi ni nič nenavadnega sedanji čas, — unicum pa je bil to, da je bil isti list „Novic“, potem ko se je izpustilo to, kar je komisar kot zaseženo zaznamoval, vnovič tiskan zopet konfisciran! Zakaj? Zato, ker je policijski komisar dal zapečatiti stavek, ki ni bil zapadel policiji, onega pa, nad katerim se je ona spodtikala, ne. Radovedni smo, ali se bo brez krivde vredništva „Novicam“ prizadeta materialna škoda povrnila, za katero se bode administracija oglasila? Res, da si slovanski časniki po pravici želijo cenzure nazaj!

— (*Pobirki iz časnikov.*) Da današnji liberalizem že popolnoma gazi v mlakuži ajdovskih časov, temu nova priča je to, da „Tagblatt“ je smel natisniti skozi neverski članek: „warum wir nicht unsterblich sind“. Česar je že ajd Sokrat 400 let pred Kristom prepričan bil, da je namreč človeška duša neumrjoča, to ometuje „Tagblattov“ modrijan s to vrtoglavnostjo, da ljudi, kakor žaklje moke ali snope, družega poleg družega in družega nad družega pokonci na glavo stavi, in potem začena računati, češ, da bi vsi ljudje, kar jih je na svetu bilo, s svojimi životi ne imeli nikjer prostora da bi živeli po smrti; zato — blodi modrijan — duša ne more neumerjoča biti!!! V norišnicah rojijo norcem sicer tudi take in enake bedarije po glavi, samo da jih oni ne dajejo v natis, „Tagblatt“ pa jih sme tiskati — v pohujšanje svetá!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Delegaciji ste 17. dne t. m. končali svoje delo. Skupni državni stroški znašajo 115 milijonov in 845.331 gold., od katerih po ključu 70% in 30% jih ima plačati Avstrija 71 milijonov in 237.817 gold., Ogerska pa 30 milijonov 530.527 gld.

— Državni zbor se je začel 18. dne t. m.

Česko. Iz Prage. — Tudi pri volitvah v mestih ste mladočeska in ustavoverska stranka popolnoma propali; povsod so zmagali staročehi, ki so skupaj dobili 9612 glasov. Ustavaki nemški so jih dobili le 2324, mladočehi celó le 1529. Te številke so pač sijajin dokaz politične zrelosti Češkega naroda, ki ne posluša pisarij nemčurskih in mladočeskkih časnikov. Na Českem se ne mešetari za „spravo“ med starimi in mladimi, — ljudstvo samo odločuje!

Iz Tirol. — Pri novih volitvah za državni zbor so zmagali zopet federalisti, možje naše stranke. Sklenili so, da gredo v državni zbor. — Poslanca dr. Oelz in pa Thurnherr iz Vorarlberga pa ne gresta.

Hrvaško. Iz Zagreba. — Deželni zbor, ki se ni mogel začeti 17. dne t. m., ker ni prišlo dostojno število poslancev, se je otvoril 18. dne t. m.

Laško. Iz Milana. — Kar se je dolgo časa pripravljalo, zgodilo se je 18. dne t. m. Nemški cesar Viljem prišel je namreč na Laško, spremljan od prvega svojega vojskovodje Moltke-a, pa brez — Bismarka. Sprejeli so cesarja z burno slavo, kajti Italijani vedó, da jim je pomoč in zveza z Nemčijo pridobila Benedke in odprla pot v Rim. To priznavajo Lahi, a simpatije več vendar imajo do Francozov kot do Nemcev, katere iz srca vzeti jim, tudi Bismarku ne bode obveľjalo. Bismark v katoliški cerkvi, kateri glava je papež, vidi največega protivnika svoji politiki in pa trdni edinstvi Nemški, zato mu nikakor ni po godu, da kralj Italijanski Viktor Emanuel še toliko čisla sv. očeta, da cesarja ni vabil v — Rim, prestolico papeževo. Zarad tega je menda Bismark — „zbolel“ in domá ostal.

Iz Turškega bojišča. — Ustaja Hercegovincev in Bosnjakov je prizadela Turčiji smrtni udarec s tem, da jo je prisilila napovedati bankerot. Ima namreč čez 5 milijard dolgá, a prazne kase, in če hoče iz svojih rednih dohodkov plačati le obresti in amortizacije, ne ostaja jej več nego 100 milijonov frankov. Zato je znižala obresti in jih bo nekaj plačala le v državnem papirji. Upniki zgubé tretjino dohodkov, tedaj je to pravi popolni bankerot. Ta naredba Turške vlade je hipoma prestrojila njene najiskrenejše prijatelje v hude nasprotnike, tako, da jej hočejo kratiti pomoč, brez katere ne more živeti. Izrek cesarja Nikolaja, da je Turčija bolna, ponavlja zdaj vsa Evropa z dostavkom, da mora skoraj umreti; tedaj prav tista Evropa, ki se je najbolj poganjala za obstanek Turčije, jo zdaj najglasneje in najodločneje k smrti obsoduje. Kedar pa bo prišel čas smrti, bo gotovo na prvem mestu stala Rusija. — Na vsak način ti dogodki pomagajo ustaji, da se vzdrži. Dva meseca je tega že, kar so jej v Pešti in na Dunaji utrenili že zadnjo svečo življenja, pa ta sveča še gori. Ustaja ima v resnici že zdaj velik nasledek, v Evropi se je namreč vkoreninila misel, da Turčija ne more, ne sme več živeti. Velikih bitev ustajnikom treba ni, da se le Turčija prisili čez zimo vzdržati na nogah veliko vojsko, pa bo. Mraz, dež in stradanje pretrpé ustajniki lože, ko mehkužni Azijatiški Turki. Vrh tega bode Turška blagajnica kmalu do dna izpraznjena. Do spomladi mora Turčija denarno in vojniško popolnoma opešati. Srbska in Črnogorska moč stojite še popolnoma nedotaknjeni. Črnagora je vsaki hip pripravljena spustiti svoje orle in sokole v Hercegovinske nižave svojim bratom na pomoč. Srbska je zdaj sicer še mirna, al ko vidi, da se ustaja še vzdrži, da je Turčija oslabela, bil bi greh v Boga, ako bi ne skočila v orožje.

Načelo narodnosti je zedinilo Laško in Nemčijo. Zakaj naj bi to načelo ugasnilo, zakaj bi ona logika prišla ob veljavo zdaj, ko gre za osvobojenje slovanskih narodov? Nekdaj so bili časi taki, da se je moralo bati osvobojenja njihovega, zdaj pa za tak strah ni nobenega vzroka več. Solnce velikih dogodjajev jelo je metati svoje svitle žarke na neizmerne prostore slovanske. Res treba bo še marsikake borbe, upora, al da se bo končno vse srečno izšlo, o tem ni nobene dvombe.

Te misli nahajamo v hrvaškem „Obzoru“, v Dunajski „Reformi“ pa te-le, katere se nam važne zdé:

O tem, kako se držé Evropejske vlade z ozirom na ustajo v Bosni in Hercegovini — piše „Reform“ — bilo bi najbolje molčati; one zavlekajo nevarno in osodepolno zadevo, ker še zmerom nočejo priznavati edino pravega vodila, po katerem se Turško vprašanje mora

soditi in obravnavati. Radikalnih prekucij v Italiji in Nemčiji one vlade niso zabranile, rekši: Italija gre Italijanom, Nemčija pa Nemcem. Gledé na prekucije v slovanskih deželah Turčije pa se ne držijo onega pravila, da bi se nazaj dale te dežele onim narodom (Slovanom), kateri so pred navalom Turškim bili pravni gospodarji teh dežel.

Tisuč ustajnikov Bolgarskih je razglasilo do naroda Bolgarskega oklic, ki prinaša Srbski list „Iztok“ in iz katerega podamo mi le sledeči odstavek: „Zlasti ti, mili narod, ne moreš misliti, da živiš kakor narod, samo tebi je zabranjeno vsako narodno pravo, samo tvoji udje so še v prvotnem stanju; tvoje poljedelstvo, tvoja trgovina je zavržena, ubita; čast, premoženje, život tvojih otrok — vse je razpostavljeno tuji samovolji, samo zá-te pred sodnijami ni pravice.“

Turki divjajo neprenehoma. Iz Dubrovnika se poroča „Polit. Corresp.“, da so Turški vojaki v trdnjavi Carini odsekali nekemu živemu Lahu glavo, prej pogostivši ga. Prišel je v trdnjavo, zakaj, se ne vé. Odsekano glavo so potem nesli v Trebinje. Na drugem kraju so umorili tri Avstrijce na Avstrijski zemlji. Kaj bo storil zarad tega grof Andrassy, se še ne vé in tudi nič ne sliši.

Iz bojišča samega ni nič slišati. Hubmajer je bil s Petrovičem 7. t. m. v Zadru, kjer so ga udje podpornega društva slovesno sprejeli in mu na večer napravili pojedino. — Važna je tudi novica, da je mednarodni podporni odbor v Parizu izvolil si škofa Strossmajerja za podpredsednika. Škof je daroval za blagi namen 10.000 gold.

Srbski knez se je v nedeljo 17. t. m. oženil. Nevesta njegova je dobila s Pariza za poroko obleko, ki jo stane 190.000 frankov. Zavoljo „tiskovne svobode“ o Srbiji ne moremo več pisati. — O Črnigori je splošna misel zdaj ta, da bo knez stopivši v vojsko prevzel vodstvo vse ustaje, katera se neprenehoma po Črnigori krepko podpira.

Ruski listi so se jeli zeló brigati za ustajo. „Golos“ piše, da je z osodo Turško-Avstrijskega Slovanstva zvezana tudi osoda Rusov in vpliv njihov v Evropi ter položaj njihov v Rusiji sami. Dalje poroča, da se v Carigradu križajo mnenja in sodbe ministrov o ustaji.

16. zapisnik doneskov za dr. Costov spominek,

za katerega je daroval

gospod Tomaž Novak, nadinženir in stavbeni podvzetnik v Oseku na Českem 50 gold.

Listnica vredništva. — Gosp. M. K. v Gorici: Ker nam je dopis došel ravno, moremo ga natisniti še le prihodnjič.

Žitna cena

v Ljubljani 16. oktobra 1875.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 20. — banašak 6 fl. 31. — turšice 3 fl. — soršice 4 fl. 10. — rži 3 fl. 10. — ječmena 2 fl. 50. — prosa 2 fl. 40. — ajde 2 fl. 60. — ovsa 1 fl. 90. — Krompir 1 fl. 70.

Kursi na Dunaji 15. oktobra.

5% metaliki 69 fl. 80 kr.

Narodno posojilo 73 fl. 50 kr.

Ažijo srebra 101 fl. 45 kr.

Napoleondori 8 fl. 93 kr.